

ANG**Bayan**

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon
Tuig XXXIX No. 20
Oktubre 21, 2008
www.philippinerevolution.net

Editorial

Indi makalibre sa pumuluyo ang masupog nga kriminal nga si Arroyo

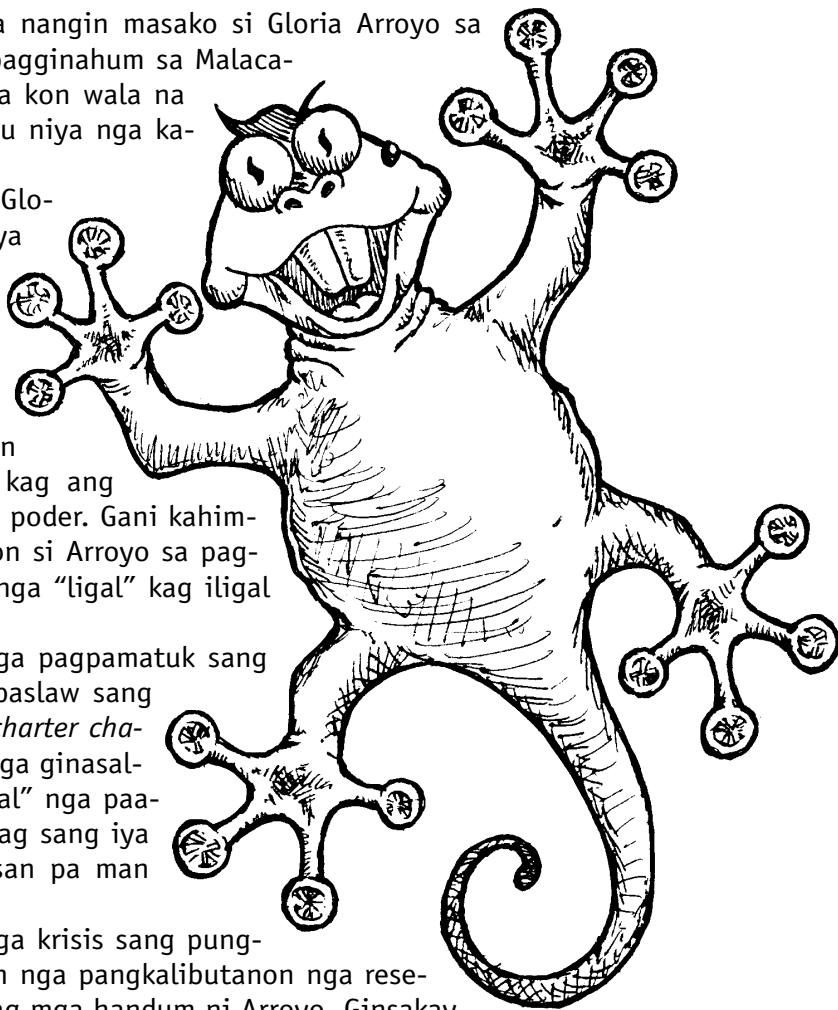
Samtang nagapalapit ang 2010, labi nga nangin masako si Gloria Arroyo sa pagmaniobra agud mapadayon ang iya pagginahum sa Malacañang. Labaw siya nga nagapangulba nga kon wala na siya sa poder pasabton siya sa tuman kadamu niya nga kasalanan kag krimen sa pumuluyo.

Makapila ka beses man nga hambalon ni Gloria Arroyo nga indi na niya palawigon ang iya subong nga termino, wala sang nagapati nga basta lang siya manaog sa poder pag-abot sang 2010.

Kapyot-tuko gid sa poder si Arroyo. Gusto niya nga magapabilin nga reyna sa anuman nga paagi. Ina lamang ang kasiguruhan nga mapreserbar niya ang iya kaugalingon kag ang ginkuripon niya nga manggad samtang ara sa poder. Gani kahimbon sang iya mga suluguon, nagpakasampaton si Arroyo sa pagmaniobra kag pagpangtorse sa mga proseso nga "ligal" kag iligal para makapabilin sa pwesto.

Sa pihak sang malig-on kag malaparan nga pagpamatuk sang pumuluyo kag sang paliwat-liwat nga pagkapaslaw sang padihot nga ini sining nagligad nga tinuig, *charter change* ukon cha-cha gihapon ang pangunahon nga ginasaligan ni Arroyo sa pagpabilin sa poder sa "ligal" nga paagi. Kon anano ang ginabangdaan ni Arroyo kag sang iya mga suluguon para ipamilit ang cha-cha bisan pa man baraghal ang mga ini.

Pati sa atubang sang labi nga nagalala nga krisis sang pungsodnon nga ekonomya bunga sang nagadalom nga pangkalibutanon nga resesyon, cha-cha gihapon ang unod sang utok kag mga handum ni Arroyo. Ginsakay niya ang tuso nga plano nga magpabilin sa poder sa imperyalistang adyenda nga dalayon nga kuhaon ang nabilin nga mga probisyon sang konstitusyon sang papet nga estado nga nagahatag-proteksyon sa pungsodnon

**Mga tampok
sa isyu nga ini...**

**OBL2 napaslawan
sa Eastern Visayas**
PAHINA 3

**Madinalag-on
ang welga sa Bluestar**
PAHINA 6

**Nagalala nga krisis sg
kapitalismo** PAHINA 12

nga ekonomya kag patrimonya.

Dapat ipursiger ang paglunsar sang sunud-sunod kag malapnagon nga kampanya sa pagpamatuk kaddungan sang paggamit sang tanan nga paagi—ligal, ekstraligal kag armado—para liwat nga paslawon ang cha-cha.

Dapat man bantayan kag lubos nga pamatukan ang iban pa nga katuwang nga tikang ni Arroyo. Lakip diri ang pagpadihot sang lain-lain nga paagi agud makaptan gihapon niya ang gahum pananglitan mapaslawan ang cha-cha kag madayon ang nakatalana nga pungsodnon nga eleksyon sa 2010.

Ginahimo ni Arroyo ang tanan nga paagi para pabaskugon ang iya partido kag koalisyon pangpulitika kag magtipon sang binilyon ka pisos bilang paghanda para sa eleksyon. Kadungan man, ginahimo niya ang lain-lain nga tuso nga paagi para samaron ang mga pangunahon nga personahe sang oposisyon, paaway-awayon sila kag waskon ang ila kubay, samtang ginasuhulan ang iban nga magdampig sa iya.

Nagapadayon man ang paggamit ni Arroyo sang pagtapna kag pagpwera batuk sa mga pwera

nga pinakapursigido nga nagabato sa iya padayon nga pagginahum. Pangunahon nga target sini ang pungsodnon-demokratiko nga armado nga rebolusyonaryong kahublagan kag ang mga hayag nga demokratiko nga organisasyong masa kag progresibo nga partido pangpulitika. Ang mga lider, pwera kag tagasuporta sang mga ini ang pangunahon nga ginabiktima sang mga ekstrahudisyal nga pagpamatay, pagdukot, ilegal nga paghuhong, tortyur, pagpamahug kag iban pa nga kalakasan. Luwas sa militar kag pulis, ginagamit ni Arroyo kag iya mga upisyal pangmilitar kag pangseguridad ang mga ginatukod nila nga armadong grupo nga vigilante.

Indi man pagbuhian ni Arroyo ang pinakaulihi niya nga alas—ang dalayon nga pagpanaog sang layi militar ukon *emergency rule* para makahas nga tapnaon ang iya pinakamabaskog kag pinakapursigido nga kaaway sa pulitika kag mapadayon nga wala na sang sablag sa iya pagginahum. Nahimo na niya magdeklarar sang *state of emergency* sadtong Pebrero 2006 agud tapnaon kag lagson ang mga ginabilang niya nga kaaway. Wala la-

mang niya ini mapaluntad sang madugay bangud sa gilayon nga mabaskog nga paghulag kag pagpamatuk sang pumuluyo kag indi lubos nga pagpasugot diri sang pila sa iya kabinete.

Madamu pa nga mga tikang ang ginahimo ni Arroyo agud maglawig sa gahum. Lakip na diri ang pagpalapad sang mga pwera nga paramilitar kag “suporta nga sibilyan” sang militar kag pulisya bilang pangtuwang sa pagpalig-on sang pasista nga pagginahum. Ginahitan man sang malapad nga gahum ang National Peace and Order Council para pamunuan ang tanan nga *internal security operation* sang mga ahensya pangsibilyan, militar kag pulisya halin nasyunal nga lebel tubtub sa barangay para makonsentrar ang mga ini pangunahon na sa pagbato sa pungsodnon-demokratikong kahublagan sa ngalan sang “kalinungan kag kasulhay”.

Pero ang tanan nga ini mga desperado nga tikang sang isa ka labi na nga nahamulag kag nagakadugmok nga reaksyunaryo kag papet nga pinuno nga bangud sa kadakuon kag kadamuon sang mga krimen kag kasal-anan tuman nga nahadlok na sa pumuluyo kag sa silot nga nagahulat sa iya.

Mapatuman man ni Arroyo ang mga padihot niya, ang mga ini patud nga temporaryo lamang. Sa ulihi, lubos nga mapaslawan ang handum niya nga mapabilin sa poder.

Padayon nga nagalapad kag nagalig-on ang paghiliusa sang pumuluyo nga ginapaantos kag ginapwera ni Arroyo. Mabaskog ang ila handum nga tapuson ang iya papet kag kontra-pumuluyo nga rehimen. Ang tigre nga papel nga rehimeng US-Arroyo wala sang inugbato sa pumuluyo nga nagaribok agud agumon ang signipikante nga pagbag-o kag tunay nga kahilwayan, demokrasya kag paguswag. AB

	
Tuig XXXIX No. 20 Oktubre 21, 2008	
Ang <i>Ang Bayan</i> ginabantala sa lengwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray kag Ingles.	
Mahimo ini i-download halin sa <i>Philippine Revolution Web Central</i> nga makit-an sa: www.philippinerevolution.org	
Nagabaton ang <i>Ang Bayan</i> sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.	
Malab-ot kami paagi sa e-mail sa: angbayan@yahoo.com	
Ang <i>Ang Bayan</i> ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista sang Pilipinas	
<h2 style="text-align: center;">Kaundan</h2>	
Editorial	
Indi makalibre sa pumuluyo si Arroyo	1
Wala matak-i sa cha-cha	3
Napaslawan ang OBL2 sa E Visayas	3
Saka sg suhol sa Samar	5
Madinalag-on ang welga sa Bluestar	6
Pagpanghalit sg pasistang estado	
Himu-himo nga kaso	7
Mga nabilin sg mangunguma, nakit-an	7
Mga mangunguma, ginapalayas	7
Mga abuso sa militar sa Eastern Samar	8
Harasment sa kampus, nagasingki	8
Mangunguma, ginpatay sa Quezon	8
US: Mindanao ang bag-ong Afghanistan	9
Mga engkwentro sa Mindanao	9
Bunal sg krisis sa mga migrante	10
Sa luwas sg pungsod	
Pagtibusok sg sistemang kapitalista	11
Melamine sa gatas	12

Wala matak-an sa cha-cha

Wala untat ang lain-lain nga paagi para mapilit gihapon ni Arroyo kag mga suluguon niya ang cha-cha sa bisan sang mabaskog gihapon ang oposisyon kag sunud-sunod nga mga kapaslawan diri:

► Ginapamilit gihapon sang hubon Arroyo ang padihot nga “tingub nga Constitutional Assembly” (Con-Ass) bisan ginabalibaran ini sang Senado bangud lapas ini sa konstitusyon. Sa idalum sang padihot nga ini, pagatingubon ang pagboto sang mga myembro sang mataas kag manubo nga panalغان sang Kongreso agud ini makasablag sa pag-aprubar sang manubo nga panalغان ang pagpamatuk sang daku nga mayorya sang Senado. Ginbasura na sang Korte Suprema (KS) ang petisyon nga ginpasaka ni Bohol Rep. Adam Jala para ideklarar nga lapas sa konstitusyon ang separado nga pagboto sa Con-Ass sang mataas kag manubo nga panalغان. Pero ginaplano gihapon ni Arroyo nga ipresentar ang halambalanon sa KS sa 2009 bangud ginalauman niya nga mahapos na niya makuha ang pagpasugot sang mayorya sang mga mahistrado pagkatapos mabayluhan na niya ang halos tunga sang mga myembro sini nga magaretiro na sa tuig nga ina.

► Gindeklarar man sang KS nga lapas sa konstitusyon ang Memorandum of Agreement on Ancestral Domain (MoA-AD) sa tunga sang GRP kag sang MILF. Pagamiton tani ini ni Arroyo nga rason para iduso ang mga pagbag-o sa reaksyunaryong konstitusyon. Ginsakyan lamang sini ang MoA-AD agud magamit sa pagduso sang cha-cha ang ginaproponer nga pagsaylo halin sa isa ka estado pakadto sa “pederasyon” sang tatlo tubtub apat ka estado.

► Ang ginarason naman nila subong amo ang kakinahanglanon kuno sang mga pagbag-o sa pila ka pang-ekonomya nga probisyon sa konstitusyon. Pangunahon na diri ang pagkuha sa probisyon nga nagalimiti sa dumuluong nga pamuhunan sa pungsod nga may naani na kuno nga nga 261 boto—bastante na para maaprubahan ang probisyon pananglitan madayon ang gitingub nga Con-Ass. Ginapaguwa pa ni House Speaker Prospero Nograles nga katuyuan sini nga mabuyok nga magsaylo kag mangita sang libre nga mabutangan sang ila kapital sa pungsod ang dalagku nga kumpanya sa US nga nagakapeligro bangud sa nagalala nga krisis pangpinansya didto.

Napaslawan ang OBL2 sa Eastern Visayas

Napaslawan gid ang Oplan Bantay Laya 2 (OBL2) sang kaaway sa Eastern Visayas. Ang wala untat nga kampanya militar sang rehimeng Arroyo ginlutos sang koordinado kag militante nga paghulag sang masa kadungan sang mga taktikal nga opensiba sang BHB. Madinalag-on nga napangapinan sang pumuluyo ang ila kinamatarung, pangabuhian kag mga komunidad. Napalig-on ang ila rebolusyonaryo nga paghiliusa kag labi pa nga napasulong ang ila nga mga paghimakas.

Paghanda. Tuig 2007 pa lang, nahibal-an na sang rebolusyonaryo nga kahublagaan sa rehiyon nga isa sa pagapokusan sang OBL2 ang Eastern Visayas sa 2008. Temprano nga ginhanda ang mga rebolusyunaryo nga pwera kag pumuluyo kon paano ini epektibo nga batuan. Gintun-an sang mga kaupod didto ang kondukta sang OBL sa iban nga rehiyon kag ginhimo ang plano sa pagbato. Gin-isahan ini sang mga rebolusyonaryo nga pwera kag pumuluyo.

Gintukod ang Task Force OBL sa magkatambi nga baryo para mas epektibo nga malunsar ang kampanya kontra OBL. Diri ginkoordinar ang mga tikang kag paghulag sang pumuluyo.

Maid-id nga ginhandaan ang pag-amlig sa seguridad. Gintumod ang mga ahente sang militar sa lugar. Ginistorya ang mga masarangan pa nga manyutralisa samtang ang iban nga indi na masaligan ginpahalin sa lugar.

Gintumod ang mga ginatantya nga pagainitan sang kaaway, lakip ang daan nga mga katapo sang BHB, kag mga myembro sang mga rebolusyonaryo nga organisasyong masa kag sanga sang Partido sa lokalidad. Ang mga dapat maglikaw sa pag-atake sang kaaway ginbuligan nga makasaylo anay sa iban nga baryo samtang yara sa kasagsagan ang mga operasyon militar sa ila baryo. Ang mga yara sa husto nga edad kag may maayo nga lawas kag isip temporaryo nga ginsimpon sa mga yunit sang BHB. “Septidor” (o mga tawo nga ginhatagan sang BHB sang *safety* o kaluwasan) ang nangin pagtawag sa ila.

Naglunsar sang kampanya para magtipon sang pagkaon, bulong kag iban pa nga kinahanglanon nga resorsa bilang paghanda sa pat-ud nga pagpatuman sang kaaway sang mga blokeyo.

Aktwal nga kampanya sang kaaway. Gin-umpisahan sang AFP ang OBL2 sa Eastern Visayas sadtong Enero 2008. Sa kada natalana nga

panahon, nagapwesto ang AFP sang tubtub 300 tropa sa kada punsok sang mga baryo nga ginatantya nila nga nagakomposar sang sentro de grabidad sang target nila nga prenteng gerilya. Walo tubtub siyam ka baryo ang ginasakop nila. Nagasaylo lamang sila sa iban nga punsok sang mga baryo pagkatapos sang tatlo ka bulan. May mga kaso man nga nagalawig sila sang anom ka bulan ukon masobra pa.

Ginbag-o sang mga kaupod ang disposisyon sang mga pwersa kag tum-ok sang mga trabaho bilang pagsanto sa bag-ong sitwasyon. Ginseguro ang paglunsar sang kumbinasyon sang mga aksyon militar kag mga aksyon-masa bilang aktibo nga dependsiba sa opensiba sang kaaway.

Gilayon ginpaigting sang BHB ang hilikuton militar sa mga lugar nga ginateneran sang pwersa sang kaaway. Ginlunsar ang mga operasyon harasment kag isnayp sa mga target nga baryo kag mga anihilatibo nga opensiba sa kaiping nga mga baryo para bulabugon kag patalangan ang mga suldado sa tunay nga konsentrasyon sang mga pwersa sang BHB. Kadungan man, naglunsar sang mga taktikal nga opensiba ang mga yunit sang BHB sa iban pa nga bahin sang rehiyon para mabatak kag mapilitan nga maglapta ang pwersa sang kaaway. Naghatag ini sang paghalog sa maniobra sang mga kaupod sa mga ginaatake nga baryo.

Sige-sige nga ginalunsar ang mga pulong masa kag asembleya para sa pagpalig-on sang paghiliusa sang tagabaryo. Bisan sa tunga sang nagasingki nga militarisasyon, nahimo sa paagi nga sekreto ang mga pagtuon, talakayan, konsultasyon kag iban pa nga aktibidad para malig-on nga maatubang sang pumuluyo ang anuman nga pagpanghalit sang OBL2.

Natukod ang mga temporaryo nga sentro sang pamunuan sa mga

punsok sang ginaatake nga mga baryo. Ginhimo nga pleksible ang istruktura kag mga hilikuton sang Task Force OBL bilang pagsanto sa militarizado nga sitwasyon. Panapanahon ginhimo ang mga konsultasyon sa tunga sang mga organisasyong masa ukon mga nagapamuno sini kag mga yunit sang BHB kag kadre sang Partido sa lugar. Gin-atubang kag pursigido nga ginlubad ang mga problema sa organisasyon. Sa tunga sining mga pagtinguha kag kolektibo nga dinamismo, nabuhinan sang daku ang madamo sa mga problema sang mga organisasyong masa.

Ululupod kag malaparan nga naghulag ang pumuluyo sa mga baryo nga ginasalakay sang AFP. Epektibo sila nga nakabato paagi sa pagduso sa ila mga demokratiko nga kinamatarung kag pagtukod sang malapad nga alyansa sa mga kaiping nga baryo, mga demokratisiko nga organisasyon, lokal nga konseho kag gubyerno. Nabutang sa dependsiba sa pulitika ang paghulag sang AFP sa lugar. Nagkarakasa ang AFP nga magkontra-propaganda kontra sa BHB, pero ginakadlawan lamang sang pumuluyo ang tuman ka kitaon nga mga kabutigan sang kaaway.

Nahimo ang tanan nga ini sang may nagakaigo nga paghalong sa seguridad. Bangud naghiliusa ang pumuluyo sa pamaagi sang pag-atubang sa kaaway, nasakdag nila ang kaluwasan sang kada isa. Ginseguro nila nga wala sang sensitibo nga impormasyon nga makuha ang kaaway. Wala sang bisan isa sa ila ang natiplang kag napatapu sa CAFGU sa pihak sang mga pagtinguha sang AFP.

Esensyal nga kahinaan sang OBL2. Masingki nga militarisasyon ang naabot sang mga baryo nga ginsalakay sang AFP. Labaw nga nappektuhan ang pangabuhian sang pumuluyo sa mga baryo. Indi malikawan nga makabatyag sang kahad-

lok ang mga mangunguma bangud sa pagpamwersa kag pagpang-ipit sang militar. Nangin lapnagon ang pagpang-abuso kag paglapas sa tawhanong-kinamatarung. Madamo sang kaso sang pagpanakit, pagpang-interogar, pagpangharas kag pilit nga pagpaako sa ginasuspetsahan nga katapo ukon indi gani tagasuporta kuno sang BHB.

Ang presensya sang militar nagtuga sang mga kondisyon para sa pagpalapnag sang mga hilikuton antisosyal pareho sang mga pagpahubog kag pagsugal. Gingamit ini sang militar sa pagtinguha nga waskon ang rebolusyonaryo nga paghiliusa sang mga tagabaryo. Bisan pa man, wala nalingkang sang kaaway ang determinasyon sang masa nga ipakigbato ang ila nga mga kinamatarung kag komunidad.

Wala nawasak ukon nangin pasibo ang mga istruktura nga pangpulitika sa lugar. Sa baylo, ginkitaan pa sang mga mataas nga lebel sang pagpakig-away kag militante nga paghulag ang pumuluyo sa mga lugar nga ginaatake sang OBL2. Wala sang nadakop nga "mainit" sa mga baryo. Wala sang nagsurender ukon nagtraidor nga mga daan nga pwersa sang BHB kag mga myembro sang organisasyong masa. Bangud sa mga koordinado kag pursigido nga paghulag, napauntat sang pumuluyo ang mga taktikal nga interogasyon kag napahupa ang kusog sang mga tropa sang AFP.

Wala mapahina ang mga pwersa sang BHB sa lugar. Sa kamatuoran, sige-sige ang hilikuton masa sang mga yunit sang BHB sa proseso kag sa tunga sang mga paghanda kag paglunsar sang mga armado nga aksyon batuk sa kaaway. Paagi sa hugot nga koordinasyon, nagpartehanay kag nagbululigay ang mga yunit sang BHB sa pagtungod sang mga hilikuton sa mga dulunan sang mga prenteng gerilya. Husto nga nagamit ang pleksibilidad sa pagsaylu-saylo sang erya para indi lu-

bos nga maatrasar ang mga hilikuton kon sa diin mayado kadamol ang presensya sang kaaway.

Bilog kag buhi ang paghiliusa kag pagbuligay sang pumuluyo kag rebolusyonaryo nga armadong kahub-lagan. Daku ang gin-amot sang mga "septidor" sa rebolusyonaryo nga hilikuton bangud sa ila kahanasan sa tanan nga bahin sang hilikuton, mangin sa pila ka hilikuton militar, ihibalo sa tereyn kag hugot nga pagsu-baybay sa hulag sang kaaway. Nangin yabi ang hugot nga pag-uyat sang mga prinsipyo sang sekreto kag mahalang nga paghulag kag pag-amlig sa kaluwasan sang kada isa sa baryo. Tubtub sa katapusan, nagpabilin nga bulag ang kaaway sa madamol nga sekreto nga kahub-lagan sa mga baryo nga gintilawan nila nga lutuson.

Importante nga leksyon. Puno sang mga leksyon ang pagpakig-away sang pumuluyo sa mga lugar nga gintarget sang OBL2. Pinakayabi ang pagsalig sang mga organisasyong masa kag pumuluyo sa kaugalingon nga kusog kag muklat nga paghiliusa sa pag-away.

Sa pagpauswag sang paghiliusa kag pagbuligay sa mga kritikal nga sitwasyon, tuman ka importante ang organisado kag kolektibo nga pag-atubang kag ak-

syon. Tuman ka malahalang nga bulig ang maabtik nga pagkonsolida sa mga rebolusyonaryo nga pwersa kag pumuluyo sa mga pag-analisa sa kahimtangan kag plano sang pagbato.

Makita man ang importansya sang maabtik nga paghanda, husto nga pagbasa sa sitwasyon, santo nga pagbalay sang mga taktika kag tikang kag maid-id nga pagsanto sa aktwal nga kahimtangan. Sa atubang sang bisan pinakagrabe nga kabangis kag katusuhan sang kaaway, indi maayuan ang kaimportansya sang hugot nga pagpakig-angot kag pagbuligay sang masa kag ila nga hangaway.

Importante nga leksyon man sa bilog nga kahub-lagan ang pleksibilidad sa mga plano kag paghalang sa kaluwasan sang mga kaupod kag yabi nga katapo sang mga organisasyong masa kag iban pa nga mainit sa mata sang kaaway. Kadungan sini ang pagpaabot sang kapintas kag halit nga dala sang OBL2 kag ang kinahanglanon nga mga paghalang, sa paagi nga wala nagadala sang grabe nga kahadlok sa pumuluyo kag sa baylo nagahangkat pa sa ila para labi pa nga magpursiger kag magpakasampaton sa pagbato. **AB**

Saka sa suhol, naangkon sang PKM sa Samar

Madinalag-on ang rebolusyonaryong organisasyon sang mga mangunguma nga pataason ang suhol sa anum ka baryo sang Samar sad-tong Hunyo. Ini sa pihak sang pagpanghalit sang Oplan Bantay Laya 2 (OBL2) sa lugar nga tuyo waskon ang rebolusyonaryong paghiliusa sang Partido, BHB kag pumuluyo.

Masobra 250 katapu sang anum ka sanga sang Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid (PKM) ang nakignegosasyon sa tatlo ka daku nga agalon nga mayduta sa magkatabi nga baryo. Indi lang nga napasugot nila ang mga agalon nga mayduta, nahimo pa nila nga ipasar ini bilang ordinansa sa mga lokal nga konseho nga saka kop nga mga barangay. Naglab-ot sa 230 mamumugon sa uma, imol nga mangunguma kag manubo nga nahanunga nga mangunguma ang pangunahon nga nakabenepisyo sa mga kadalagan ang ini.

Nakabulig sang daku sa kadalagan sang mga mangunguma ang bulig kag ubay sang Partido kag yunit sang BHB nga nagahulag sa erya. Para tigayunon ang kampanya, nagtililipon ang mga delegado

sang mga sanga sang PKM kag pili nga elemento halin sa nahanunga nga saray sa isa ka taktikal nga komite sa kampanya (KamKom). Ginpangunahan sang KamKom ang sosyal nga imbestigasyon kag paganalisa sa sahi sa mga baryo para mahibal-an ang mga tampok nga halambalanon agraryo sa lugar. Base diri nahimo ang borador sang mga demanda, programa sang kampanya sa edukasyon kag propaganda kon paano habigon ang mga nahanunga nga elemento sa mga baryo.

Samtang nagadalagan ang kampanya, labi pa nga nagtaas ang paghangup kag paghiliusa sang mga katapu sang PKM kag sang pumuluyo sa lugar angot sa iban pa nga isyu nga ginapasakan nila. **AB**

Mga pagsaka nga napadaug sang PKM

<u>Trabaho</u>	<u>Sadto</u>	<u>Subong</u>
Pagkaingin (<i>inadlaw</i>)	P 80	P100
Paghilamon (<i>inadlaw</i>)	P 65	P 75
Pangahoy (<i>inadlaw</i>)	P 80	P100
Pag-ani (<i>inadlaw</i>)	P 60	P100
Paghilamon, pakyaw (<i>inadlaw</i>)	P 70	P100
Sa pagkopras:		
Paghakot (<i>inadlaw</i>)	P150	P200
Pagbunot (<i>kada 100 bilog</i>)	P 10	P 20
Pagluk-ad (<i>kada sako</i>)	P 10	P 15

Madinalag-on ang welga sa Bluestar

Ginsaulog sang mga mamumugon sa idalum sang Bluestar Workers' Labor Union (BWLU) ang kadalag-an nga ginlunsar nila nga welga sa kumpanya nga Bluestar Manufacturing and Marketing Corp. (BMMC), ginatag-iyahan sang kapitalista nga si Jimmy Ong.

Ang BMMC nga nakabase sa Tinasan, Muntinlupa City amo ang kumpanya nga nagahimo sang sapatos nga Advan. Kada adlaw nakaprodusar ini sang 5,400 pares sang botas kag 2,700 pares nga sapatos. Ang mga *department store* sang SM ang pinakadaku nga nagabakal sang mga produkto sang BMMC. May 205 ordinaryo nga mamumugon ang BMMC, kag 85% sini mga kababaihan.

Mahaba ang listahan sang paglapas ni Ong sa mga kinamatarung sang mga mamumugon sang BMMC. Kilala si Ong sa pagpangmolestiya sa kababaihan nga mamumugon sa kumpanya halin pa sadtong 1993. Kag kilala man siya sa pagpanggu-ba sang mga unyon.

Ang BWLU ang ika-apat nga unyon nga gintukod sang mga obreros bangud pirme nga ginabungkag ni Ong ang mga daan nga gintukod nila. Sadtong Hulyo 24, bisperas sang *certification election* sa pabrika, dali-dali nga ginpahalin sa BMMC ang 43 mamumugon, lakip yadtong 1993 pa nagatrabaho sa pabrika para indi maisip ang boto nila pabor sa pagtukod sang unyon. Dugang nga maniobra sang maneydsment ang pagpaboto sang 28 empleyado nga ara sa pusisyon nga managerial, lapas sa mismo nga Labor Code. Nalutos ang unyon.

Sadtong Hulyo 12, gintuyo sang kumpanya nga pagwaon ang makina sini agud ipakita nga nabangkrap ini. Masobra 60 obreros ang bulos-bulos nga naghimo sang protesta nga *die-in* (paghigda sa karsada) sa atubang sang tarangkahan sang kumpanya agud pungan ang pagguwa sang makina. Nagmadinalag-on sila diri pero 59 sa ila ang gin-

pungan nga makabalik sa trabaho kag ginhawiran ang sweldo.

Sa sulod sang masobra 18 tuig halin sang gintukod ang kumpanya, sa pinakaulihi nga welga lang nga ini naangkon sang mamumugon ang daku nga kadalagan batuk sa BMMC. Sa sini, manggaranon sa leksyon ang nangin kondukta kag pagdala sang welga. Una, yabi sa kadalag-an sang mga mamumugon diri ang paghiliusa kag kalig-on. Naangkon nila ang ila paghiliusa kag militansya sa bulig sang serye sang mga pagtuon sa piketlayn indi lang sa isyu nga ginadalahigan nila kundi pati sang mga isyu pangkatilingban. Nagapadayon ang pagpaathag kag pagbuyok sa iban pa nga mamumugon para palig-unon ang welga.

Ikaduha, malahalon para sa mga mamumugon ang makuha ang pinakamalapad nga suporta halin sa lain-lain nga sektor sang katilingban. Sa welga sang Bluestar, ginaangkon sang mga mamumugon ang madalom nga suporta sang kaingod nga mga komunidad. Sa kamatuoran, natukod ang mga organisasyon sang pamatan-on kag kababaihan sa komunidad. Daku man ang papel nga gintungdan sang aktibista nga pamatan-on sa pagpalapad sang suporta para sa picketlayn. Samtang nagtuon sila angot sa paghimakas sang mga mamumugon, nagabulig man sila sa pagorganisa sa kapareho nila nga pamatan-on kag iban pa sa kaingod nga komunidad. Samtang nagalawig ang welga, nagapalapad ang suporta sini halin sa komunidad, mga alyado kag iban pa nga mga organisasyon.

Sa pihak nga bahin, samtang nagadugay nagadaku nga nagadaku

ang naga-kadula nga ganansya kay Ong bangud sa welga. Indi masarang-gan ni Ong nga magpadayon ang welga sa kakulba niya nga

maputo, gani nga napilitan siya nga ihatag ang tanan nga mga ginainister sang mga obreros.

Napadaug sang mga mamumugon ang wala kundisyon nga pagpabalik sa 43 nga mamumugon nga ginpahalin, pagkilala sa BWLU bilang tiglawas sang mga mamumugon, pagbayad sa *back wages* kag pag-atras sang kaso nga *illegal strike* nga ginapasaka sang maneydsment. Nainsister man nila ang paghatag bonus kag pagtukod sang espesyal nga komite nga magaatubang sa madamo nga reklamo nga *sexual harassment* batuk kay Ong.

Ginhiwat sang mga mamumugon ang ila selebrasyon sadtong Septyembre 27 sa pwertahan mismo sang RMT Industrial Complex nga ginatindugan sang kumpanya. Gintambungan ini sang masobra 100 katawo halin sa lain-lain nga organisasyon. Ginhimo nila ang mga pangkultura nga palagguwa-on. Nangin tampok nga bahin sang programa ang pagpaguwa sang slide show sang mga litrato nga kuha sa panahon sang welga. Nagpamulong-pulong ang mga lider-obrero. Ginpahayag nila nga ang kadalagan sang paghimakas sang mga obreros sang BWLU nagaserbi nga inspirasyon sa nagapadayon nga paghimakas sang mga mamumugon sa bilog nga pungsod sa pagbag-o sang katilingban.

AB

Mga aktibista sa Southern Tagalog, ginpasakaan sang himu-himo nga kaso

BAYNTE siyete ka lider kag myembro sang mga progresibong organisasyon sa Southern Tagalog (ST) ang ginpasakaan sang himu-himo nga kaso sang arson, pagguba sang propyedad kag paghimbunanay para maglunsar sang rebelyon. Ginpasibangud sa ila sang militar ang pagsunog sa *cellsite* sang Globe sa Lemery, Batangas sadtong Agosto 2.

Kalakip sa mga gin-akusar sanday Noriel Rocafort, pangkabilugan nga sekretaryo sang BAYAN-Batangas; Bayani Cambronero sang Bayan Muna-ST; Rolando Mingo sang PISTON kag STARTER; Atty. Remigio Saladero sang National Union of People's Lawyers (NUPL); Agaton Bautista sang Samahan ng Magbubukid sa Batangas kag Anakpawis-Batangas; Renato Baybay sang

KAMAGSASAKA-KA sa Cavite; Isabelo Alicay sang Hali-gi ng mga Batanguenong Anak ng Dagat (HABAGAT); Romeo Lorca Aguilar ng Kadamay-Rizal; Nestor San Jose sang STARTER-Rizal; Amelita Sto. Tomas sang Gabriela-Cavite; kag Dina Capetillo, pangkabilugan nga sekretaryo sang Karapatan-Batangas. Sa 27 ka akusado, 11 ang taga-Batangas, anom ang taga-Cavite, anom ang taga-Laguna, tatlo ang taga-Rizal kag isa ang taga-Mindoro Oriental.

Ginpanginwala sang mga akusado ang mga pagbutang-butang sa *press conference* sadtong Oktubre 4. Siling nila, ang pagpasaka sang kaso kabahin sang nagapadayon nga harasment sa mga lider kag myembro sang mga ligal nga progresibong organisasyon.

Mga ginapatihan nga nabilin sang gindukot nga mangunguma, nasapwan

NASAPWAN sa isa ka anay detatsment sang 24th IB sa Barangay Bliss, Limay, Bataan ang mga ginapatihan nga nabilin ni Manuel Merino, isa ka mangunguma nga gindukot sang mga pwersa ni anay Maj. Gen. Jovito Palparan sa Hagonoy, Bulacan sadtong Hunyo 2006. Ang nahamtangan sang mga nabilin gintudlo ni Raymond Manalo, isa man ka mangunguma nga biktima sang pagdukot nga nakapalagyo sadtong Agosto 2007.

Si Merino gindukot upod sanday Karen Empeno kag Sherlyn Cadapan, mga estudyante sang University of the Philippines. Si Manalo naman upod ang iya nga utod nga si Reynaldo gindukot man sang mga tinawo ni Palparan sadtong Pebrero 2006 sa San Ildefonso, Bulacan.

Nagkilitaay ang lima sa Bataan sang gindala sila didto sadtong Nobyembre 2006. Didto sila ginhunong tubtub Hunyo 2007. Antes sini nagasaylusaylo ang mga biktima sa nagkalainlain nga kampo kag *safe house* sang militar sa Central Luzon.

Suno sa panugiron ni Raymond Manalo, sanday Empeno kag Cadapan nga sadto ginahunong nga ginakadenahan ang mga tiil sa bodega sang detatsment, gulpe lang nga nadula sadtong una nga simana sang Hunyo 2007. Nagpabatibati sadto ang mga nagabantay nila nga suldado nga ginpatay na ang duha. Pagkatapos sila nga madula, sanday Merino ka ang mag-utod nga Manalo naman ang ginhunong sa bodega. Sadtong gab-i sang Hunyo

10, 2007, nasaksihan ni Raymond sang ginaguyod sang mga suldado si Merino halin sa bodega para kuno estoryahon ni Palparan. Nagahublas sadto si Merino, ginatabunan ang mga mata kag may posas. Nakita man niya sang patyon kag sunugon sang mga suldado si Merino.

Suno pa gihapon kay Manalo, maluwas sa ila nga lima, natandaan niya nga anom tubtub walo pa ka iban nga biktima sang pagdukot ang gindala sa detatsment sa panahon nga nahunong siya didto. Ang iban kuno sa mga biktima patay na kag ang iban nagahimumugto kag didto na nadayunan. Bangud sini, ginpatihan sang mga imbestigador nga madamo pa nga iban nga biktima ang nalubong sa daan nga detatsment, nga ginguba sang mga militar pila ka adlaw lang pagkatapos ginpatay si Merino.

Sining Oktubre 14, gindampigan sang Korte Suprema (KS) ang *writ of amparo* nga ginhatag sang Court of Appeals sa mag-utod nga Manalo sadtong Disyembre 2007.

Sa desisyon nga ginsulat ni Chief Justice Reynato Puno, ginbasura sang KS ang apela sang AFP kag Department of National Defense nga indi pagsapakon ang *writ of amparo* para sa mag-utod. Siling sang korte, ginasuportahan sang mga ebidensya ang ginhambal sang mga Manalo nga delikado ang ila seguridad kag nagakinahanglan sila sang proteksyon.

Mga mangunguma, ginapalayas sang militar

MASOBRA 1,000 mangunguma ang ginapalayas sang 7th Infantry Division sa Barangay San Isidro, Laur, Nueva Ecija. Ang mga mangunguma nga nagaistar sa sulod sang 3,100 ektaryas nga kadutaan nga pilit ginaangkon sang militar bilang kabahin sang Fort Magsaysay Military Reservation (FMMR).

Sadtong Nobyembre 1991, ginalana sang gubyerno ni Aquino ang 3,100 ektaryas sa kabilugan 73,000 ektaryas sang FMMR para sa mga mangunguma nga wala sang duta kag mga biktima sang paglupok sang Mt. Pinatubo. Umpisa sadto madamo sang mangunguma sa nasambit nga lugar ang nakabaton na sang CLOA halin sa Department of Agrarian Reform.

Mga abuso sang militar sa Eastern Samar kag Maguindanao

GINMASAKER sang mga elemento sang 62nd IB sadtong Septyembre 7 sa Barangay Patag, Maydulong, Eastern Samar ang tatlo ka magpamilya nga ginaakusar sang militar nga mga myembro sang rebolusyonaryo nga organisasyong masa. Ang mga biktima amo ang magutod nga Jeto kag Ronald Catubay kag ang bayaw nila nga si Jimmy.

Suno sa mga report koresponsal halin sa Eastern Visayas, ginsunog man sang mga nagaoperasyon militar ang duha ka balay sa Bagong Baryo, Barangay Pinanag-an, Borongan, Eastern Samar.

Tatlo ka sibilyan nga Moro namang ang gindukot sang militar halin sa *evacuation center* sang Sambolawan Elementary School sa Barangay Sambolawan, Datu Saudi Ampatuan, Maguindanao sadtong Oktubre 10, alas-5:30 sang aga. Ang mga bakwit nga sanday Abi Kalikod, Suwaib Sinoka kag Nasser Abubakar pilit nga gindala sang naka-uniporme nga mga lalaki. Ang tatlo ginaakusar sang militar nga mga myembro sang Moro Islamic Liberation Front (MILF) sa idalom ni Commander Ameril Umbra Kato. Wala sang ginpakita nga manda-

myento ang mga nagdukot sa tatlo.

Mabaskog nga ginkundenar sang mga tagasakdag sang tawhanong kinamatarung ang pagdukot. Siling nila, indi pa libre ang mga bakwit sa mga *evacuation center* bangud wala pa gihapon sila ginauntatan sang militar.

Antes ini, pito ka bakwit, lakip ang apat ka bata ang nararong sadtong Septyembre 26 sang pataratas nga ginkanyon sang militar ang lugar malapit sa Datu Gumbay Elementary School sa Datu Piang, Maguindanao nga nagserbe nga *evacuation center*.

Harasment sa kampus, nagasingki

NAGASINGKINGKI ang paglapas sa mga kinamatarung sang mga estudyante sa kampus. Pinakaulihi nga kaso ang paglitrato kag pagpaniktik sang mga ahente militar sa mga estudyante sa Polytechnic University of the Philippines sa Maynila. Nagapadayon man ang pagpalapta sang mapanghalit nga propaganda batuk sa mga organisasyon sang estudyante, lakip ang konseho kag publikasyon nila.

Sa PUP-Quezon, ginpasakaan sang himu-himo nga kaso nga rebelyon ang tatlo ka katapu sang konseho sang estudyante, kadungan ang pagpanamad kag pagpamahug sa ila kag mga pamilya nila.

Sa Jose Rizal University, 19 ka estudyante ang di makatarungan nga sinuspendir sadtong Septyembre. Apat sa ila ang ginpahalil sang ulihi sang administrasyon bangud sa paglunsar sang kampanya batuk sa *value-added tax*.

Sa Cebu, gin-anunsyo sang AFP nga "bisitahon" sang militar ang mga kampus sa isla agud paandaman ang mga bumulutho batuk sa pagrekrut sang PKP-BHB. Gina-bangdanan sang militar ang pagkamatay ni Rachelle Mae Palang, anay Vice President sa Visayas sang College Editors' Guild of the Philippines, sa isa ka inaway sa Negros Oriental sadtong Septyembre. Si Palang amo ang anay editor sang *Vital Signs*, pahayagan sang mga

estudyante sang Velez College kon sa diin siya nagtapos sang nursing.

Isa man ka mapaniplang nga hagna ang ginpasaka ni Rep. Risa Hontiveros-Baraquel sang Akbayan nga ginatig-uluhan Student Rights and Welfare Bill of 2007. Daw progresibo ang hagna, pero madamu ini

sang probisyon nga magaligalisa sa pagpamigos sa unibersidad. Isa diri ang paghatag sang malapad nga gahum sa Office of Student Affairs sa pag-aprubar sa mga organisasyon sa sulod sang buluthuan kag paglunsar nila sang mga aktibidad. Tuyo man sang hagna nga magtalanang lamang sang lugar sa kampus kon sa diin pwede magprotesta. Ginapaboran man sini ang Campus Journalism Act nga ginagamit subong para istriktuhan ang mga pahayagan pangkampus.

Mangunguma sa Quezon, ginpatay

WALA sang pili nga gintiro tubtub nga mapatay si Alejo de Luna, 30 anyos, isa ka mangunguma nga taga-Barangay Mabini, Mulanay, Quezon. Gamayan man nga mapatay ang anak niya nga si Mark Angelo, 8 anyos. Suno sa report sang Karapatan, nag-abot sa ulumhan sang mga de Luna sadtong Oktubre 13 ang mga elemento halin sa "B" Coy sang 74th IB kon sa diin naabtan nila ang magamay nga nagatrabaho sa uma. Ginsinggitan sila sang isa ka suldado nga indi magdalagan. Nagdalagan tudo ang nakibot nga si Mark Angelo kag ginlagas ini sang iya amay. Pagkatapos sini ginpaulanan sila sang bala sang mga suldado. Napatay ang tigulang nga de Luna. Ang bata wala mapilasan apang may mga buho ang iya *shorts* nga tuga sang igo sang bala. Pagkatapos sini ginpang-ukay sang nga suldado ang balay sang mga de Luna kag ginpaandaman ang asawa ni Alejo nga si Angeline nga dal-on siya sa kampo sang militar.

US: Mindanao ang “bag-o nga Afghanistan”

Iindi na matabunan sang mga kabutigan sang US kag gubyernong Arroyo ang mga kaso sang pagpasilabot-militar sang US sa Pilipinas.

Sini lamang nga ulihi nga sima-na sang Septyembre liwat ginpahayag ni Adm. Timothy Keating, hepe sang US Pacific Command, ang padayon nga pagsuporta sang US sa mga operasyon sang AFP sa “kontra sa terorismo” indi lamang sa Mindanao kundi sa bilog nga pungsod.

Dugang pa ni Keating, “Nagapromisa kami nga pagasuportahan namon ang AFP sa tanan nga masaranggan nga paagi.” Pag-ako ini nga wala nagaduha-duha ang US nga mag-entra sa mga operasyon pangkombat sang AFP.

Wala tagu-tagu nga gindeklarar ini ni Keating bilang reaksiyon sa nabulgar na nga mga kaso sang pagkadalahig sang mga tropa sang US sa mga armado nga engkwentro sa Mindanao. Nag-ani man ang US sang mabaskog nga pagpakamalaut bangud sa pagkabuyagyag sang pagpasilabot kag paghimbunanay sini sa papet nga rehimen sa tuyo nga tiplangon ang Moro Islamic Liberation Front sa sugilanon pangkalinungan.

Ang subong nga pokus sang US sa Mindanao nakabalayon sa pangkabilugan nga panan-awan sang US sa isla bilang “bag-o nga Afghanistan.” Suno kay Scot Marciel, US Deputy Assistant Secretary for East Asian and Pacific Affairs kag embahador sang US sa ASEAN, “Ang Mindanao subong ang pangunahon nga pokus sang US angot sa pamahug sang terorismo sa bilog nga Southeast Asia.” Ginpahayag niya ini sa bag-o natapos nga kumperensya bahin sa relasyon sang US kag Southeast Asia nga gin-organisa sang Center for Strategic International Studies. Ginbase niya ini sa dokumento nga ginsulat ni Dr. Peter Chalk nga ginbantala sa CTC Sentinel, publikasyon sang Combating

Terrorism Center (CTC) nga nakabase sa US Military Academy sa West Point, New York.

Ang Mindanao ginapareho sang US sa Afghanistan nga ginapatihan sini nga pugad sang al Qaeda. Ginarason ini sang US sa napapadalam nga interbensyon sini sa isla. Ginalatag sini ang basehan para sa hayagan nga pagpasilabot-militar sang US sa Mindanao, kag sa ulihi, sa bilog nga Pilipinas.

Sa subong madaku-daku nga bahin sang pagpasilabot sang US sa isla ara sa porma sang “ayuda pang-ekonomya” kag pakita-tawo nga *civil-military operations*. Ini ang rason ngaa nagapadaku ang ginahatag nga ayuda sang US sa mga lugar sa Mindanao nga may nagakatabo nga mga inaway. Halin sadtong 2005, 60% na sang US Development Assistance kag Economic

Support Funding nagakadto na sa Mindanao, bilang pagpakita kuno sang suporta sang US. Sa kamatuoran, ang mas daku nga bahin sini wala ginagasto para sa kinahanglanon sang pumuluyo kundi sa paglatag sang mga imprastruktura, pareho sang mga pantalan, hulugpaan, karsada kag iban nga kinahanglanon para sa mas epektibo nga operasyon ang mga tropa sang US sa lugar.

Suno kay Chalk, isa sa mga ultimo nga katuyuan nga sang padayon nga suportang militar kag “ayuda pang-ekonomya” sang US sa Pilipinas amo ang pagtukod sa rehimen ng Arroyo nga ginabilang sini nga pinakamasupog nga tagasuporta sini sa pagbato sa Abu Sayyaf kag iban pa nga ginahambal nga kaaway sang gubyernong Arroyo, nahatagan-rason ang padayon nga presensya militar sang US sa Pilipinas kag sa bug-os nga Asia-Pacific. AB

Mga armado nga engkwentro sa Mindanao

Sunud-sunod nga pagkalutos ang ginaagum sang mga suldado sang Armed Forces of the Philippines (AFP) sa kamot sang mga pwersang gerilya sang Moro Islamic Liberation Front (MILF).

Tatlo ka suldado sang AFP, lakip ang isa ka tinyente, ang napilasan sang palukpan sila sang *land mine* sang nagaatras nga mga pwersang gerilya sang MILF nga nagsalakay sa isa ka kampo sang militar sadtong Oktubre 12. Ang mga kaswalti sang militar amo ang kabahin sa mga pwersa nga naglagas sa mga gerilya.

Nauna diri, ginsalakay sang 50 pwersa sang MILF ang kampo sang mga suldado sa idalum sang 75th IB sa Barangay Tukanalipao, Mamasapano, Maguindanao mga alas-10 sang aga. Naglawig sang 20 minutos ang engkwentro antes mag-atras ang mga gerilyang MILF.

Ang naglagas nga mga elemento sang militar may reimporsment nga mga tangke nga Simba pero sa pihak sini napaslawan sila nga dakpon ang bisan isa ka tinawo sang MILF. Hilway nga nakaatras ang mga gerilya pakadto sa mga baryo sa Liguasan Marsh.

Samtang, isa ka pulis ang napatay sang salakayon sang MILF-BIAF sadtong alas-4 sang kaaganhon sang Oktubre 11 ang mga tropa sang AFP sa Barangay Sangay, Kalamansig, Sultan Kudarat. Isa ka hangaway naman sang MILF ang nareport ng napatay. AB

Bunal sang krisis sa mga migranteng mamumugon

Wala sang duda nga iguon sang subong nga pangkalibutanon nga krisis sang kapitalismo ang mga migranteng Pilipino. Magaantos ini, upod ang mga mamumugon sa mga pungsod nga nahamtangan nila, sang labi nga pagpanghimulos kag pagpamigos.

Ginapanan-aw nga kabahin sila sa mabiktima sang malaparan nga pagpahalin sa US, Europe kag iban pa nga sentro sang pinansya. Sa US lang, linibo nga Pilipino nga naga-trabaho sa mga institusyon pang-pinansya ang nagakapeligro nga mapahalin. Masobra duha ka milyon nga Pilipino ang nagaistar sa US kag nagalab-ot sa 30% sang kabilugan nga remitans nga ginabaton sa pungsod nagahalin sa ila.

Pero pinakabulnerable pa sa ku-bay sang mga mamumugon kag empleyado amo ang may manubo nga lebel sang kahanasan kag nagatungod sang “manubo nga klase” kag indi prayoridad nga trabaho pareho sang mga kabulig sa balay kag mga ara sa sektor sang serbisyo pareho sang mga mamumugon nga ara sa mga hotel, restawran kag iban pa nga kapareho nga mga serbisyo. Indi malikawan nga madalahig sila sa pagpahalin, ilabi na nga madamo nga pribadong kumpanya ang mag-apagamay sang ila mga operasyon kon indi man dalayon nga magasara.

Nagaumpisa na nga magsara ang pila ka pungsod sa dugang mga mga migranteng mamumugon. Sa pinakakonserbatibo nga pagtanta sang rehimen, 50,000-70,000 ang mabuhin sa numero sang mga mamumugon nga magaluwas sa pungsod—pareho kadamo lamang sang nabuhin sang panahon sang krisis sa Asia sadtong 1997. Pero mas malala subong ang krisis kum-parar sadto, kag kon usisaon, wala sang sin-o man ang makapat-ud sa sakop kag kabaskog sini sa maabot nga mga bulan. Subong pa lang, ginarebyu na sang Australia ang

programa sini nga magkuha sang 31,000 migranteng mamumugon para sa industriya kag agrikultura. Ginatantya sini nga magagamay na ang kinahanglanon para sa dugang nga mamumugon subong nga nagaluya na ang ila ekonomya kag nagakitid ang base sang ila industriya. Ginarebyu man nila pati ang pagpasulod sang mga pamilya sang mga migrante nga nagatrabaho sa ila pungsod. Nagsunod man ang United Kingdom sa pagpahayag nga may dugang na nga mga pag-istrikto sa tanan nga dumuluong nga gusto magtrabaho sa ila pungsod. Siling nila, ginadikta sang subong nga krisis ang kakinahanglanon nga “magbalanse” ang numero sang mga nagaguwa sa nagasulod nga mga migrante para indi magdaku ang ila populasyon. May mga pungsod pa nga pareho sang Spain nga dalayon nagsara na sa pagpasulod pa sang mga bag-o nga mamumugon halin sa iban nga pungsod.

Sa pagluya sang mga ekonomya sang mga pungsod nga mataas ang konsentrasyon sang mga migrante, nagadaku man ang sentimyento nga anti-migrante—ang pagbilang sa ila nga pabug-at sa problema sang disempleyo kag ila ekonomya. Magasunson ang mga pagpalayas sa mga mamumugon nga indi dokumentado. Magabaskog ang diskriminasyon sa tanan nga mga migrante samtang nagabaskog ang rasisimo nga anti-migrante. Sa Europe, nagasunson na ang mga kaso sang kalakasan batuk sa mga migrante pareho sang natabo sining karon lang sa Spain kag sa mas temprano pa sa France.

Magaeksperensya sang sobra nga pagpanghimulos ang mga migrante. Madamo nga employer ang magabuhin sang mga sweldo sang ila mamumugon ilabi na sang mga migrante. Sining Oktubre, halimbawa, ginlayasan sang 80 migranteng Pilipino ang isa ka pabrika sa Romania bangud basta na lang ginpanubo sang tag-iya ang ila sweldo halin \$400/bulan pakadto sa \$164/bulan pagkatapos maggamay ang bulto sang mga order sang produkto sini halin sa US. Sang maglupok ang krisis sa Asia sadtong 1997, awtomatiko nga mas manubo ang panweldo sa mga bag-o nga migrante kumparar sa mga dumaan.

Wala sang iban nga dapat basulon sa sini nga kahimtangan sang mga migranteng Pilipino kundi ang labor export policy sang reaksyunaryo nga gubyrno—ang pagbuyok sang pagtrabaho sa iban nga pungsod sa kapaslawan nga makatuga ini sang mga trabaho sa sulod sang pungsod. Ginapalala pa ini subong sang rehimen sang Arroyo sa pagpamilit sini nga magguwa pa gihapon sa pungsod ang mga Pilipino sa pihak sang pag-antos kag pagpanghimulos nga maabtan nila didto.

Nahibal-an sang tanan nga wala-tuo nga pagbugaw sang rehimen sa mga obreros amo ang bunga sang desperasyon sini nga magpadayon ang pagsulod sang remitans. Madugay na nga ginapalutaw sang mga migranteng Pilipino ang bangkarote kag atrasado nga ekonomya sang Pilipinas. Mas daku ang napasulod nila nga kapital sa pungsod kumparar sa lokal nga produksyon kag pamumuhunan sang mga dumuluong nga kapitalista sa mga lokal nga kumpanya, *stock market* kag pati sa mga ginapasulod nila nga “hot money” ukon temporaryo nga ispekulatibo nga pamuhunan. Kon wala sang ila mga remitans, madugay na nga nagtibusok ang ekonomya sang pungsod. **AB**

Padayon ang pagtibusok sang sistemang kapitalismo sa US kag bilog nga kalibutan

Labi nga nagadalom ang pagkabahura sa resesyon sang US kag bilog nga kalibutan. Ginapakita ini sang mga makasaysayan nga pagtibusok sang mga merkado pangpinansya sining Oktubre, pagtibusok sang produksyon kag padayon nga pagdako sang akumulado nga mga pagkaputo. Ginatantya nga magadugay pa ini kag magakadto sa depresyon sa 2009.

Pagsadsad sang mga stock market. Sa sulod sang walo ka adlaw (Oktubre 10-17), napanas ang \$2.4 trilyong nga balor sang mga sapi sa US nga nagtibusok sang 18% ang Dow Jones Index—pinakadaku na sa kasaysayan. Sining nagligad nga tuig, naglab-ot na sa \$8.33 trilyon ang kabilugan nga ginkaputo sang mga kumpanya nga may sapi nga nakalista sa mga *stock market* sa US, nga nagresulta sa pagbagsak sini sa pinakamanubo nga lebel sa nagligad nga lima ka tuig.

Sadtong simana man nga ina, bumagsak sang 11.4% ang Nikkei Stock Index, listahan sang mga sapi sang mga pangunahon nga kumpanya sa Japan. Ang mga ini ang pinakamadalom na nga pag-us-os halin sadtong Oktubre 1987, sang ulihi nga nagtibusok sang madalom ang mga *stock market* sa bilog nga kalibutan. Base sa ginkumbinar nga paglista sang Dow Jones kag Nikkei, umpisa 2008, nagtibusok na sang 43.21% ang balor sang kabilugan nga mga sapi sa mga bala-ligyaan sa US kag Japan.

Pagbakal sang gubyerno sa sapi sang mga bangko. Sining tunga-tunga sang Oktubre, nagtalana ang gubyernong Bush sang \$250 bilyon para direkta nga magbakal sang mga sapi kag may bahin nga kontrol sa siyam pa nga pinakadaku nga naputo nga bangko kag institusyon pangpinansya sa US. Dugang nga tikang ini sa nauna na nga plano sang gubyernong Bush nga nagalimita sa pagbakal lamang sa ba-

ratilyo nga bili nga mga pangpinansya nga pamuhunan sang mga ini. Sang ginalikawan sang gubyernong Bush ang amo nga tikang nga ginabilang nga liw-as sa ginatib-ong sini nga deregulasyon sa ekonomya.

Napilitan nga mag-ayon ang US sa nauna nga separado nga tikang sang UK kag iban pa nga pungsod sa Europe. Nagtalana ang UK sang halos \$700 bilyon agud pangkabalang sang signikante nga porsyento sang mga nagakaputo nga bangko kag ang iban amo paggarantiya sa mga pautang sini. Nagpasulod na ang UK sang \$89 bilyon sa kapital sang apat nga nagakaputo didto kag nagbutang sang \$356 bilyon nga garantiya sa mga pautang sini. Ginbakal man sini lang sang gubyerno sang Switzerland ang 59.3 bilyon nga sapi sang UBS. Nagpasulod man sang \$13.4 bilyon ang gubyerno sang The Netherlands sa bangko nga ING, isa sa pinakadaku nga bangko sa kalibutan. Nauna diri, parte-parte sang mga bangko nga Fortis kag Dexia ang ginbakal sang European Central Bank kag mga gubyerno sa Belgium, The Netherlands kag Luxembourg.

Napilitan ang mga imperyalistang gubyerno nga magpasulod sang kapital sa nagakaputo nga dalagku nga pribadong bangko agud lubaron ang tuman kanubo nga kapitalisasyon sang mga ini kumparar sa higante nga mga pautang nila kag kontrolon ang mga polisiya sang mga bangko sa pamuhunan kag pagpautang. Partikular nga ka-

tuyuan amo nga liwat mapaandar ang pagpautang sa mga mamuhunan sa tuyo nga mapapagsik ang nagsadsad nga kapitalistang ekonomya.

Samtang, sining Oktubre 8 nagbuhos ang gubyerno sang US sang dugang nga \$37.7 bilyon nga bulig sa American International Group (AIG), nga nauna na sini nga ginpahulam sang \$85 bilyon sadtong Septyembre. Sa pihak ini sang pagkabulgar sang wala pili nga pagpautang sang halos tunga sa milyong dolyar sa garboso nga sinalusalo sang mga pinuno sang mga kumpanya duha ka simana makaligad isalba sang gubyerno ang AIG.

Bisan pa man, wala na sang pulos ang tanan nga tikang nga ini. Indi na sini mapunggan ang nagapadayon kag labi nga paglala sang pangkalibutanon nga krisis pangpinansya kag nagasanyog subong nga pagbagsak sang matuod nga ekonomya sa US kag bilog nga kalibutan.

Pagbagsak sang produksyon kag nagalala nga dis-empleyo sa US kag bilog nga kalibutan. Ang kabilugang produksyong industriyal sa US nagtibusok sang 2.8% sining Septyembre, pinakamadalom halin Disyembre 1974. Sadtong Agosto, bumagsak na ini sang 1%. Sa kabilugan sang ikatlo nga kwarto sang 2008, bumagsak sang 6% ang produksyon kumparar sadtong nagligad nga tuig. Ang sektor sang manupaktura nagsadsad sang 2.6%, pinakadaku sini nga nagligad nga 28 tuig. Ang produksyon sa US nagadalagan sa 76.4% lamang sang bilog nga kapasidad sini, pinakanubo halin Oktubre 2003.

Pinakamabaskog nga ginabiktimang sang pagtibusok sang matuod nga ekonomya amo ang mga ma-

mumugon kag masang anakbalhas. Pinakamataas na subong ang 6.1% nga lebel sang dis-employo sa US sining nagligad nga pito ka tuig. Nagataas man ang dis-employo sa Europe. Ang 11.3% nga lebel sang dis-employo sa Spain kag 9.9% sa Slovakia ang pinakamataas sa Europe. Pinakamataas na sa sulod sang 17 tuig ang 5.75% nga lebel sang dis-employo (katumbas sang halos 1.8 milyon katawo nga wala trabaho) sa UK nga ginatantya magaabot sa masobra duha ka milyon paglab-ot sang Disyembre. Nagtaas man ang lebel sang dis-employo sa lain-lain pa nga dalagku nga kapitalistang pungsod sa Asia.

Nagtibusok ang kumpanya sang pumuluyo sa sitwasyon pang-ekonomya kag bunga sini nagbagsak

man ang konsumo. Ang US Consumer Sentiment Index bumagsak halin 86.5 sadtong nagligad nga tuig pakadto sa 70.3 sadtong Septyembre kag 57.5 sining Oktubre. Sukatan ini sang timpla sang bumalakal nga Amerikano relatibo sa indibidwal kag pangkabilugan nga kahimtangan pang-ekonomya. Ini na ang pinakamadalom nga pagbagsak halin 1952. Sa mga masunod nga bulan, ginatantya nga magabagsak pa ini sa 56.7 ukon mas manubo pa.

Labi pa nga makalaut ang kahimtangan sa kadam-an nga atrasadong pungsod sa kalibutan kon sa diin daku nga mayorya ang wala ukon kulang sang trabaho kag nagaantos sang nagalala pa subong nga kaimulon kag kagulutmon. AB

Melamine kag iban pa nga krimen sa ngalan sang ganansya

Indi magnubo sa 90,000 lapsag nga Tsino ang naospital kag anom na ang napatay sang sini lang bangud sa balatian sa bato bunga sang pagkahilo. Natukiban nga ang gatas nga ginainom nila ginasimbungan sang *melamine*, isa ka kemikal nga sangkap sa paghimo sang plastik. Ginahimo ini para paguwaon nga mas mataas ang protina dala sang produkto sangsa aktwal nga kaundan sini.

Ang iskandalo nga ini bahin sa *melamine* ang pinakaulihi sa mga nabuyagyag nga kaso sang tuman kanubo nga talaksan sang produk-syon sa China.

Sadtong 2007, natukiban nga may dala man nga *melamine* ang isa ka sangkap sang mga ginabaligya nga pagkaon nga panghayop nga ginkamatay sang madamo nga ginasagod nga idu kag kuring sa US kag iban pa nga pungsod. Ang sangkap ginbakal sa China.

Nahibal-an man sadto nga kontaminado man sang nasambit nga kemikal ang dulce nga *white rabbit* nga himo sa China. Maluwas sa *melamine*, may ara man nga formaldehyde (kilala sa tatak nga Formalin) ini kag tatlo ka iban pa nga produkto nga pagkaon halin sa China. Sa baylo nga preserbatiba nga para sa pagkaon ang gamiton, ang ginsamo amo ang mas barato nga *formaldehyde*, nga makahililo kag ginagamit nga pang-embalsamar.

Lakip ang *toothpaste* nga halin

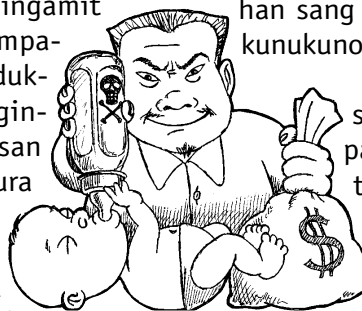
sa China natukiban nga may mataas nga lebel sang *diethylene glycol*, isa ka makahililo nga kemikal nga makasamad man sa bato. Bangud mas barato ini, iligal ini nga ginagamit nga pangbaylo sa sangkap nga pagpahining sa timpla sang *toothpaste*.

Sadtong tuig man nga ina, natukiban nga may mataas nga tingga ang mga pintura nga gingamit nga pangkolor sa mga hampanganan kag iban nga produkto nga para sa bata nga ginahimo sa China. Ini bisan may mga ginamanupaktura na nga pintura nga wala sang sangkap nga tingga. Ang pagkahilo sa tingga makahalalit sa utok, bato, tagipusuon, tinae kag iban pa nga bahin sang lawas.

Ang naandan nga ini sa China palatandaan sang kadalom nga nabot sang kapitalista nga katusuhan kag kagarukan sa pungsod. Ginahimo ang tanan sang burgesya

kag burukrata kapitalista nga Tsino para sa ila ganansya anuman ang kabaylo, bisan mismo ang kaluwasan sang mga nagakonsumo. Indi katingalahan nga nag-abot sa sini ang China bunga sang nagahugot ang integrasyon sang pungsod sa pangkalibutanon nga sistemang kapitalista. Bilang nagauswag nga gahum sa pangkalibutanon nga sistemang kapitalista, lakip ang pinakakrudo kag pinaka-antisosyal nga mga pamaagi nga ginahimo sang madamo nga kapitalista didto para maghugakom sang dalagku nga ganansya kag makatipon sang kapital sa pinakamadasig nga pamaagi. Malain pa diri, madamo sa mga kumpanya nga nadalahig sa kriminal nga mga buhat nga ini amo ang ginapanag-iya-han sang estado nga nagapakunukuno nga komunista.

Ang ini nga pag-sulundan ginapalala pa sang pagpangapital sa China sang mga korporasyon nga multinasyunal nga didto nagapahimo sang ila nga mga produkto para panginpuslan ang barato nga kusog-pangabudlay sa pungsod. Indi katingalahan nga madamo sa mga makahalalit nga produkto nga himo sa China may mga tatak nga Amerikano pareho sang Mattel kag Disney. AB

ANG**Bayan**

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon
Tuig XXXIX No. 20
Oktubre 21, 2008
www.philippinerevolution.net

Editorial

Indi makalibre sa pumuluyo ang masupog nga kriminal nga si Arroyo

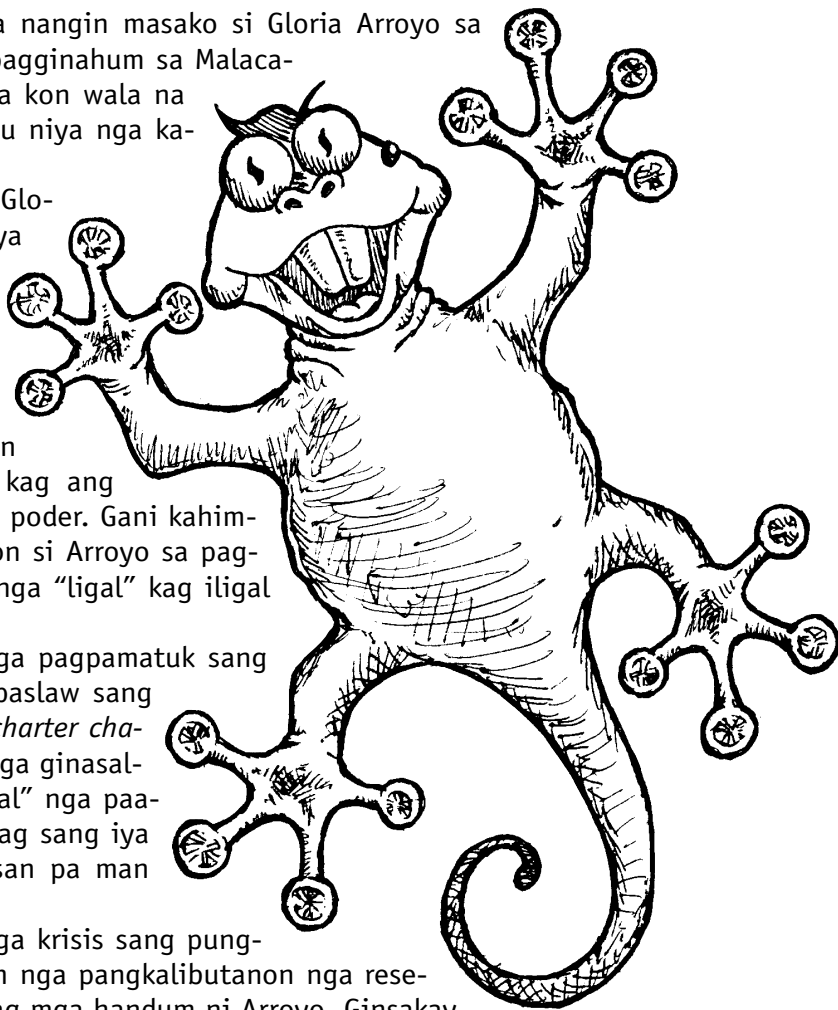
Samtang nagapalapit ang 2010, labi nga nangin masako si Gloria Arroyo sa pagmaniobra agud mapadayon ang iya pagginahum sa Malacañang. Labaw siya nga nagapangulba nga kon wala na siya sa poder pasabton siya sa tuman kadamu niya nga kasalanan kag krimen sa pumuluyo.

Makapila ka beses man nga hambalon ni Gloria Arroyo nga indi na niya palawigon ang iya subong nga termino, wala sang nagapati nga basta lang siya manaog sa poder pag-abot sang 2010.

Kapyot-tuko gid sa poder si Arroyo. Gusto niya nga magapabilin nga reyna sa anuman nga paagi. Ina lamang ang kasiguruhan nga mapreserbar niya ang iya kaugalingon kag ang ginkuripon niya nga manggad samtang ara sa poder. Gani kahimbon sang iya mga suluguon, nagpakasampaton si Arroyo sa pagmaniobra kag pagpangtorse sa mga proseso nga "ligal" kag iligal para makapabilin sa pwesto.

Sa pihak sang malig-on kag malaparan nga pagpamatuk sang pumuluyo kag sang paliwat-liwat nga pagkapaslaw sang padihot nga ini sining nagligad nga tinuig, *charter change* ukon cha-cha gihapon ang pangunahon nga ginasaligan ni Arroyo sa pagpabilin sa poder sa "ligal" nga paagi. Kon anano ang ginabangdaan ni Arroyo kag sang iya mga suluguon para ipamilit ang cha-cha bisan pa man baraghal ang mga ini.

Pati sa atubang sang labi nga nagalala nga krisis sang pungsodnon nga ekonomya bunga sang nagadalom nga pangkalibutanon nga resesyon, cha-cha gihapon ang unod sang utok kag mga handum ni Arroyo. Ginsakay niya ang tuso nga plano nga magpabilin sa poder sa imperyalistang adyenda nga dalayon nga kuhaon ang nabilin nga mga probisyon sang konstitusyon sang papet nga estado nga nagahatag-proteksyon sa pungsodnon

**Mga tampok
sa isyu nga ini...**

**OBL2 napaslawan
sa Eastern Visayas**
PAHINA 3

**Madinalag-on
ang welga sa Bluestar**
PAHINA 6

**Nagalala nga krisis sg
kapitalismo** PAHINA 12

Mga instruksyon sa paglilimbag

1. Ang **sinundang pahina**, na eksaktong kopya ng pahina 1 maliban sa mas mapusyaw ang *masthead* o *logo* ay para sa mga gumagamit ng *mimeo machine* o naglilimbag sa paraang *v-type*. Idinisenyo ito para hindi madaling makasira ng istensil.

2. Pag-*print* sa istensil:

- a) Sa *print dialog*, i-check ang **Print as image**
- b) Alisin ang *check* sa **Shrink oversized pages to paper size**
- k) I-click ang **Properties**
- d) I-click ang **Advanced**
- e) Tiyaking naka-set sa **100%** ang **Scaling**
- d) Ituloy ang pag-*print*

3. Hinihikayat ang mga kasama na ipaabot sa patnugutan ng *AB* ang anumang problema kaugnay ng paglilimbag sa pamamagitan ng *v-type*. Magpadala ng *email* sa *angba-yan@yahoo.com*